

دستورالعمل غنی‌سازی گندم با روش بذرمال

"دستورالعمل غنی‌سازی گندم با روش بذرمال" در سال گذشته با همکاری موسسه تحقیقات خاک و آب تهیه گردید و در سال‌زراعی گذشته و همچنین در سال جاری بخاطر به تعویق نیفتادن عملیات از سوی مجری طرح گندم به کلیه سازمان‌های جهاد کشاورزی و موسسات تحقیقاتی ذی‌ربط ابلاغ شد. در اینجا عین دستورالعمل غنی‌سازی گندم با روش بذرمال درج می‌گردد.

بذرمال گندم با عنصر روی: همواره مشکلاتی از نظر سلامتی جامعه برای آحاد مردم در برخی از مناطق کشورمان بعضاً با شدت بیشتری مطرح بوده است. برای رفع این مشکل در جهت ارتقاء سطح سلامتی جامعه، غنی‌سازی مواد غذایی نیز روزبه‌روز مورد توجه بیشتری قرار گرفته است. لازم به ذکر است که خوشبختانه برنامه‌های متعددی برای غنی‌سازی فرآورده‌های کشاورزی در کشور ما در طول دهه‌های اخیر با مشارکت دستگاه‌های اجرائی و تحقیقاتی ذی‌ربط به مرحله اجرا در آمده است. از جمله این موارد می‌توان به غنی‌سازی از طریق استفاده از بذرمال‌ها اشاره نمود. با توجه به تولید کودهای حاوی عناصر غذایی و محرک‌های رشد در سال‌های اخیر و با کیفیت مناسب در داخل کشور، در این راستا می‌توان از همکاری بخش خصوصی استفاده نمود.

از مزایای بذرمال می‌توان علاوه بر افزایش غلظت عناصر غذایی در قسمت‌های خوراکی و دانه گیاه و تامین سلامت جامعه، به ارتقاء میزان عملکرد و تولید نیز اشاره نمود. روش بذرمال در ایران به دلیل گستردگی کمبود عناصر کم‌مصرف به‌ویژه روی می‌تواند در تامین نیاز گیاه همراه با سایر کودها کاربرد فراوانی داشته باشد. ضمناً در صورتی‌که به هر دلیلی مصرف خاکی و محلول‌پاشی عناصر غذایی کم‌مصرف مقدور نباشد، بذرمال روش مقرون به صرفه و مناسبی برای تامین نسبی نیاز غذایی ریزمغذی‌ها برای گیاهان خواهد بود.

روش انجام کار: عملیات بذرمال می‌تواند به صورت دستی یا به وسیله ادوات خاص مانند: محفظه دوار، بشکه (تصاویر 1 و 2) و یا همزمان با ضدعفونی بذور انجام پذیرد. با اعمال چنین روش‌هایی و کشت بذور غنی‌شده به‌طور طبیعی دانه‌های گندم مغذی تولید می‌شود که غنی از مواد غذایی خواهد بود. استفاده از بذور غنی‌شده به افزایش کیفیت دانه مانند افزایش درصد پروتئین و غلظت عناصر ریزمغذی می‌انجامد، و در کشت‌های بعدی، قدرت جوانه‌زنی بهبود یافته و گندم از استقرار و رشد اولیه مطلوب‌تری برخوردار خواهد شد.

مزایای استفاده از بذرمال:

- 1) استقرار بهینه گیاهچه بر اثر جوانه‌زنی و رشد ریشه‌های اولیه.
- 2) مقاومت در برابر انواع تنش‌های محیطی به دلیل تولید گیاهچه قوی و سالم.
- 3) افزایش جذب آب و عناصر غذایی به دلیل حجم مناسب ریشه و درگیر نمودن حجم بیشتری از خاک.
- 4) سهولت فراگیر شدن عملیات بذرمال به دلیل عدم لزوم هر گونه عملیات اضافه در مزرعه.
- 5) مقرون به صرفه بودن عملیات بذرمال که توسط مراکز عمل‌آوری بذر و حتی توسط خود کشاورز قابل انجام است.
- 6) غنی شدن دانه محصول گندم تولیدی و افزایش ارزش غذایی آن.

مقادیر کود بذرمال نمودن بذور:

- ✓ به منظور بذرمال نمودن بذور در مراکز بوجاری و عمل‌آوری بذر، لازم است مطابق برچسب کود تولیدی مقداری از کود مورد نظر در آب حل شده و همراه با غلظت مورد نیاز سم مخلوط و در مخازن دوار به صورت کامل بر روی بذور پوشش داده شود.
- ✓ در صورتی‌که بذور قبلاً به سموم آغشته شده است، عملیات بذرمال کود می‌تواند با غلظت فوق بر روی بذور ضدعفونی شده انجام پذیرد.
- ✓ در صورتی‌که در هنگام کشت، بذرمال توسط خود کشاورز انجام می‌گردد، ابتدا مطابق برچسب کود تولیدی مقداری از کود مورد نظر در آب حل گردد. سپس برای این کار لازم است بذور بر روی سطوح پلاستیکی (تصویر 1) گسترده شده و محلول

ساخته شده توسط سمپاش بر روی بذور اسپری شود و بذور زیر و رو گردد تا کل بذور آغشته شوند. پس از هوا خشک شدن، بذور آماده استفاده در ماشین‌های کارنده خواهد بود.

✓

تصویر 2: محفظه دوار برای بذرمال کردن بذور.

تصویر 1: آغشته نمودن کود با بذر با استفاده از سمپاش.

- تصاویر بذرمال، از پاورپوینت 1392/12/11، دکتر طهرانی محمدمهدی، کارگروه تدوین طرح گندم.